Выходить у Львовѣ що дня (крôмъ недѣль и гр. кат. святъ) о 5-ой годинѣ по полудни.

Администрація вôдъ ч. 8 улиця Чарнецкого.

Редакція ул. Фран цішканьска ч. 10, дверѣ 10.

Письма приймають ся лишь франковани.

Рекламаціи неопечатани вôльни вôдъ порта. Рукописи не звертають ся.

НАРОДНА ЧАСОПИСЬ

Додатокъ до „Газеты Львôвскои".

Предплата у Львовѣ въ Администраціи „Газеты Львôвскои" и въ ц. к. Староствахъ на провинціи:
на цѣлый рôкъ 2 зр. 40 к.
на пôвъ року . 1 зр. 20 к.
на чверть року . 60 к.
мѣсячно . . . 20 к.
Поединоке число 1 кр.

Зъ почтовою пересылкою:
на цѣлый рôкъ 5 зр. 40 к.
на пôвъ року 2 зр. 70 к.
на чверть року 1 зр. 35 к.
мѣсячно . . . 45 к.
Поединоке число 3 кр.

Ч. 203. Нинѣ: гр. к. Минодоры Теодоры пр.; Завтра: рим. к. Маврикія Теклѣ. Четверъ 22 (10) вересня 1892. Входъ сонця 5 г. 49 м.; заходъ 6 г. 56 м. Баром. 767 терм. + 28 3° + 11 6°. Рôкъ II.

Справы соймовѝ.

Нинѣ по довшôй перервѣ вôдбуває ся трете зъ ряду засѣдане Сойму краєвого зъ теперѣшнои сесіѣ, а на порядку дневнôмъ стоять мѣжь иншимъ слѣдуючѝ справы: Справоздане Выдѣлу краєвого въ справѣ призволеня перемышляньскôй репрезентаціи повѣтовôй затягнути позычку въ сумѣ 10 000 зр.; справоздане Выдѣлу краєвого о низшихъ школахъ рôльничихъ и о школѣ управы льну и конопель въ Городку; справоздане о утвореню фонду позычкового для громадъ на будову школъ; справа дотаціи рымановскои кольоніѣ лѣчничои; справоздане о петиціяхъ въ справѣ утвореня суду повѣтового въ Яблоновѣ; внесене пос. Ваиґля въ справѣ выбору пословъ зъ мѣстъ; справы побору мыта на дорозѣ зъ Дрогобыча черезъ Стебникъ до Трускавця, въ Новôмъ Селѣ пôдъ Старымъ Мѣстомъ; справа удержаня публичного доѣзду зелѣзницѣ Яренôвъ-Заболотцѣ и справоздане комісіѣ буджетовои о прелімінари фонду пропінаційного на 1893 р.

Въ комісіи буджетовôй вôдбуло ся въ понедѣлокъ вечеромъ довше засѣдане пôдъ проводомъ дра Дунаєвского, на котрôмъ розпочала ся ґенеральна дебата надъ покрытємъ недобору фонду краєвого на 1893 р. и надъ справою проектованого сталого управильненя фондôвъ скарбу краєвого.

Ґен. справоздавець пос. ґр. Станіславъ Бадені представивъ суму ухваленыхъ комісією выдаткôвъ фонду краєвого на 1893 р. та выказавъ выходячій зъ вôдси недобôръ. Вôдтакъ предложивъ въ довшôмъ поясненю станъ фінансôвъ краєвыхъ и наконець сказавъ, що по основнôмъ и совѣстнôмъ розслѣдѣ рѣчи прийшовъ до переконаня, що управильнене фінансôвъ краєвыхъ въ тôмъ напрямѣ, щобы въ будучности безъ пôдвысшеня додаткôвъ краєвыхъ и безъ затяганя щорôчныхъ позычокъ можна було покрывати всѣ выдатки фонду краєвого, — дасть ся осягнути лишь переведенємъ конверсіѣ довгу индемнізаційного.

Пос. Хшановскій домагавъ ся вôдложеня конверсіѣ до сѣчневои сесіѣ соймовои, бо казавъ, що треба выждати, якѝ будуть наслѣдки зъ реґуляціѣ валюты. — Пос. Абрагамовичь заявивъ ся такожъ за вôдложенємъ и зазначивъ, що намѣрена реформа податкова увзглядните увôльнене вôдъ податку купонового, отже пôднесена користь такого увôльненя при теперѣшнôй конверсіи стаєсь безпредметовою. — Пос. Щепановскій бувъ зе конверсією; реформа податкова — казавъ вôнъ — не буде такъ скоро переведена, а наслѣдки реґуляціѣ валюты буде можна пôзнати ажь за кôлька лѣтъ, не за кôлька мѣсяцѣвъ. — Пос. Скалковскій не добачувавъ въ конверсіи нѣчого такъ дуже користного, хиба що було бы доказано, що теперѣшна пора єсть дуже користна для переведеня такои операціѣ фінансовои. Вôнъ заявивъ ся за вôдроченємъ. — Пос. Мадейскій промавлявъ за конверсією, а пос. Хшановскій забиравъ голосъ ще разъ за вôдроченємъ.

По промовѣ справоздавця пос. Ст. Баденіого противъ вôдроченя, приступлено до голосованя. За вôдроченємъ заявило ся лишь 5 голосôвъ: Абрагамовичь, Хшановскій, Вол. Козловскій, Скалковскій и Зґурскій. Противнѝ були: Ст. Бадені, Чижевичь, Дунаєвскій, Ґольдманъ, Ст. Єнджейовичь, Ковальскій, Мадейскій, Сціпіо, Скшиньскій и Щепановскій. На засѣданю не були: Мархвицкій, ґр. Ив. Стадницкій и Романчукъ. Два першѝ зъ тыхъ суть за конверсією. Яке становище займе пос. Романчукъ, ще не знати, але на всякій случай за конверсією заявила ся поважна бôльшôсть.

Додати ще потреба, що справоздавець предложивъ внесене, щобы наложити 39 кр. додатку до податкôвъ безпосереднихъ, отже о $^1/_2$ кр менше, якъ того вносивъ Выдѣлъ краєвый.

Дальшѝ справозданя Выдѣлу краєвого, предложенѝ Соймови, вôдносять ся до низшихъ школъ рôльничихъ въ Городенцѣ, Кобѣрницяхъ, Угерску и школы управы льну та конопель въ Городку. Выдѣлъ краєвый пôдносить, що всѣ тѝ школы пôдготовляють добре ученикôвъ до ихъ будучого званя. Вправдѣ богато ще уплыне часу, закимъ сыны нашихъ господарѣвъ будуть вступати до тыхъ школъ, абы вôдтакъ выучившись, вертати на власный ґрунтъ, але вже то єсть потѣшаючимъ объявомъ, що господарѣ ґрунтовѝ приѣзджають до Ягольницѣ, абы пôзнати тамошну школу.

Выдѣлъ краєвый пôдносить, що сыны селянъ выхованѝ въ низшôй школѣ рôльничôй въ Ягольници, а такожъ и въ Кобѣрницяхъ, на самостôйныхъ господарѣвъ, суть дуже пожиточными помôчниками въ такихъ господарствахъ, де властитель або посесоръ самъ

4

Горѣючѝ звѣзды.

(Дальше).

II.

Бѣле свѣтло и его складъ. — Дуга и що она насъ учить, або спектрумъ и спектральна аналіза. — Огнистѝ туманы (протуберанцы) и пятна на сонци. — Свѣтовѝ мраковины и ихъ свѣтло. — Фотоґрафія неба. — Катастрофы въ свѣтовôмъ просторѣ и здогадъ Huggins-a.

Зъ попередного вже знаємо, що свѣтло то дрожачій рухъ „чогось" въ просторѣ свѣтовôмъ; що мы то „щось" не можемо нашими змыслами поняти, але здогадуємось его зъ того, що оно выкликує въ насъ вражѣнє свѣтла и що мы то „щось" называємо етеромъ. Той етеръ — такъ мы собѣ то представляємо — стелить ся рôвномѣрно въ цѣлôмъ безконечнôмъ просторѣ свѣта и єсть такъ делікатный, скажѣмъ, такъ роздробленый, що знаходить ся не лишь тамъ, де пôсля нашого понятя нѣчого нема, але й входить навѣть у всякѝ, хочьбы найгустѣйшѝ тѣла и проникає ихъ пôдъ певными условіями на всѣ боки. Коли той етеръ дрожить, то проявляєсь разъ яко свѣтло, то знову яко теплота або яко сила електрична. Рѣчь очевидна, що вôнъ мусить инакше дрожати тогды, коли выкликує въ насъ вражѣнє свѣтла, инакше тогды, коли проявляєсь яко тепло, а ще инакше яко сила електрична. Треба тутъ ще й то додати, що то дрожане етеру поступає завсѣгды простою дорогою, въ простѣсенькôй лініи, и коли оно иде до насъ яко свѣтло, то мы кажемо, що то иде промѣнє свѣтла. Кождый промѣнь свѣтла представляєсь намъ отже яко проста лінія.

Зъ того, що вже въ попереднôмъ було сказано, выходилобы, що коли яке небудь тѣло горить, то повинно бы ити вôдъ него однакове свѣтло; тымчасомъ показує ся, що свѣтло не завсѣгды єсть однакове; одно буває бѣле, друге червоне, ще инше жовте, сине, и т. д. Видко отже, що той етеръ навѣть тогды не однаково дрожить, коли выкликує свѣтло. Найбôльше намъ звѣстне бѣле свѣтло, бо оно иде вôдъ сонця въ дуже великôй масѣ и его найбôльше на свѣтѣ. Коли однакожь приглянемось бѣлому свѣтлу близше, то побачимо, що оно не єсть одностайне, що властиво бѣлого свѣтла нема на свѣтѣ; єсть лишь свѣтло червоне, жовте, зелене, сине и фіолетове, а коли оно все разомъ змѣшає ся, то зъ него зродить ся бѣле свѣтло. Такою отже мѣшаниною всѣлякихъ красокъ єсть и бѣле свѣтло нашого сонця. Якимъ же способомъ дойшли люде до того? Заразъ побачимо.

Дугу, яка появляєсь на небѣ, коли йде дрôбный дощь, а зъ противнои стороны свѣтить сонце, знає кождый. Длячого она появляє ся каблукомъ на небѣ и вôдъ чого, не будемо тутъ розбирати, бо намъ иде лишь о єѣ краски. Въ той дузѣ видимо, що бѣле свѣтло сонця розкладає ся на краски: червону, жовту, зелену, сину и фіолетову. Такѝ самѝ краски зроблять ся на бѣлôй стѣнѣ изъ сонѣчного свѣтла, коли поставимо на вôкно н. пр. гранчасту склянку зъ водою, або гранчасту лямпу зъ нафтою. Свѣтло сонця паде на ту склянку або лямпу, переходить черезъ ню на другій бôкъ, але вже розпадаєсь на барвне свѣтло, котре паде н. пр. на бѣлу стѣну або на пôдставленый бѣлый папѣръ и робить на нѣмъ такѝ самѝ краски, якѝ бачимо въ дузѣ.

Ученѝ слѣдили вже вôдъ давна, що тому за причина, що бѣле свѣтло сонця розпадаєсь на всѣлякѝ краски. Анґлійскій ученый Нютонъ зробивъ разъ такъ: провертѣвъ у вôконници круглу дѣрку и пустивъ крôзъ ню свѣтло сонця на стѣну до темнои хаты, але на ту дѣрку поставивъ ще триґранчасте скло (прізма). На стѣнѣ зробилась заразъ прекрасна смуга въ такихъ красках, якѝ бачимо на дузѣ. Ту барвну смугу, або штучну дугу назвавъ Нютонъ спектрумъ; въ нѣй поступають краски по собѣ ось такъ: на однôмъ кôнци єсть краска червона; по нѣй иде оранжева (помаранчева, червоно жовта), вôдтакъ жовта, зелена, сина и фіолетова. Вôнъ на ту смугу дививъ ся вôдтакъ крôзъ друге таке гранчасте скло и не видѣвъ вже красокъ лишь бѣле свѣтло. Зъ того отже прийшовъ вôнъ до того здогаду, що коли свѣтло сонця переходить черезъ гранчасте скло, то не все его промѣнє иде въ тôмъ склѣ однаковою дорогою, лише розщѣплює ся. Червове промѣнє иде иншою

господарить и не може держати собѣ заступника, лишь потребуе на фôльварку и въ працяхъ господарскихъ интеліґентного помôчника.

Заведене новои низшои школы рôльничои въ Угерску, есть вже въ ходѣ, бо занято ся вже приготовленемъ потрѣбныхъ матеріялôвъ будôвельныхъ. Міністерство рôльництва признало зъ фондôвъ державныхъ запомогу въ сумѣ 20.000 зр. на заложене тои школы и заявило, що на рахунокъ тои запомоги може бути выплачена сума 2000 зр. ще сего року, а останокъ въ трохъ слѣдуючихъ рокахъ по 6000 зр. Заразомъ заявилю міністерство, що на удержане школы въ Угерску готове дати на початокъ по 3000 зр. рôчно черезъ пять лѣтъ.

Выдѣлъ краевый домагае ся вôдъ сойму 1.600 зр. на стипендіи для кандидатôвъ на учителѣвъ школъ рôльничихъ, а 1000 зр. на пôдручники для учениковъ низшихъ школъ рôльничихъ.

Холера въ Галичинѣ.

Страшна пошесть, котра довгій часъ лютила ся майже до околѣсенька нашои державы, загостила остаточно и до нашого краю, до захôдной его части. Якъ вже звѣстно, появилась холера найперше въ Пôдґуржу пôдъ Краковомъ, але не выступае доси громадно, лишь зъ рѣдка, бо до вчера вечера сконстатовано всего лишь 10 выпадкôвъ занедужаня, и 5 выпадкôвъ смерти. Вѣсти, що холера появила ся и въ иншихъ сторонахъ якъ н. пр. въ Горлицяхъ и Перемышли, треба принимати зъ всякою осторожностію, бо ледви чи они суть певни; вже то н. пр. що пôсля одныхъ въ Перемышли занедужавъ на холеру якійсь жидъ, пôсля другихъ зновъ якась жидôвка, вказуе на непевность тои вѣсти.

Що до появленя ся холеры въ Краковѣ и его околици, то здаесь бути певнымъ, що холеру туды занесено зъ Нѣмеччины, зъ Гамбурґа. Показало ся, що до Подґужа приѣхавъ бувъ зъ Гамбурґа пôдчасъ найсильнѣйшои тамъ пошести якійсь Рібнеръ. Фізикъ повѣтовый десінфекціонувавъ вправдѣ Рібнера и заказавъ ему выходити зъ дому, абы не рознѣсъ холеры, але Рібнеръ сходивъ ся зъ якимсь урядникомъ зъ фабрики ґазу и мабуть тою дорогою дôстала ся холера до тои фабрики, зъ вôдки померъ на холеру Парафіньскій и Рифка Бліцнерова. Робôтникъ Ґібель заразивъ ся чистячи вагонъ прийшовшій изъ сторôнъ холеричныхъ. Друга особа, що занедужала на холеру, Готтова, заразила ся також здесь на зелѣзници. Жѣнка Ґізова, що прала бѣле занедужавшихъ, набралась также пошести.

Є. Ексц. п. Намѣстникъ ѣздивъ вчера до Кракова, а прибувши тамъ рано розвѣдувавъ ся заразъ на двôрци о станѣ здоровля въ мѣстѣ и повѣтѣ. О 9 год. рано вôдбула ся нарада въ маґістратѣ, въ котрôй взявъ участь и п. Намѣстникъ. Нарада вела ся надъ тымъ, якъ бы не дати пошести ширити ся дальше поза Краковъ и Подґуже. Важнымъ предметомъ нарадъ були надходячи жидôвскі свята, котрі зачинають ся нинѣ вечеромъ и тревають до суботы. Жиды мусять мати на сі свята на три дни запасы мяса и рыбъ а крôмъ того не вôльно имъ розпалювати огню и нѣчого варити. Крôмъ того збирають ся они численно въ божницяхъ и пересиджують тамъ довгій часъ въ задусѣ. Ухвалено отже, щобы поліція допильнувала того, щобы жидôвки черезъ ті дни не ходили до божницѣ, щобы въ божницяхъ не було натовпу, щобы жиды не пересиджували тамъ задовго и выходили всѣ що двѣ годины. Крôмъ того мае рабінатъ вплынути на то, щобы жиды черезъ ті три дни варили собѣ два разы и щобы не було т. зв. „судного дня“, значить ся, щобы жиды не молили ся черезъ цѣлу нôчь въ божници. Наконецъ ухвалено позамыкати всѣ хайдеры.

П. Намѣстникъ оглядавъ также шпиталь св. Лазаря, де мѣстять ся недужі на холеру и розговорювавъ зъ занедужавшими: Ґібкомъ, Ґізôвною и Готтовою, котрымъ вже значно полекшало. П. Намѣстникъ вôдвѣдавъ также ученика IV кл. школы реальнои, котрый мавъ занедужати на холеру и котрого завезено длятого до шпиталю. Показало ся, що вôнъ занедужавъ лишь на нежитъ жолудковый.

Въ Пôдґужу замкнено ще въ понедѣлокъ школы народні, а вчера замкнено также и ґімназію. Въ Краковѣ на двôрци заведено всякі мѣры осторожности и не вôльно нѣкому анѣ выѣздити анѣ приѣздити, доки не пôдасть ся оглядинамъ лѣкарскимъ и десінфекціи. Зъ Горлиць нема ще певнои вѣсти; кажуть лишь, що тамъ занедужало четверо людей. Въ Перемышли занедужавъ вчера жидъ (не жидôвка), котрый приѣхавъ туды зъ Радимна (не зъ Ниська, якъ то донесли були деякі ґазеты), на якусь бѣгунку и до годины померъ. Результатъ розслѣдôвъ причины его смерти ще незвѣстный.

У Львовѣ працюе день и нôчь 140 робôтниковъ коло будовы шпиталю холеричного, абы его якъ найскорше докôнчити. Мешканцѣ янôвского передмѣстя вôдгрожують ся, що спалять той шпиталь, длятого заасекуровано его и заведено вôдповѣдні мѣры осторожности. Въ ратуши заведено лѣкарску стацію ратункову, де сповняють службу лѣкарѣ Гельманъ и Ляндавъ. Таку стацію заведено також на головнôмъ двôрци, де фунґують лѣкарѣ Франковскій и Голембіовскій, а на Пôдзамчу буде також заведена подôбна стація. На пакункахъ, що будуть десінфекціонувати ся на двôрцяхъ, будуть налѣплювати червовый хрестикъ. Фабрикантамъ воды содовои наказавъ маґістратъ уживати лишь дестільованои воды. Також ухвалено заказати розлѣплювати по мѣстѣ посмертні оголошеня — звычай не вôдповѣдный, якій не практикуе ся нѣгде по бôльшихъ мѣстахъ.

Въ Волôвци, три милѣ вôдъ Горлиць недалеко угорскои границѣ було чотиры выпадки занедужаня дуже пôдозрѣного о азійску холеру; зъ тыхъ два закôнчились смертію. Всѣ торги въ повѣтѣ замкнено.

Переглядъ політичный.

При вчерашныхъ доповняючихъ выборахъ до буковиньского сойму въ Сторожинци, выбрано властителя бôльшои посѣлости Григорцеа, котрый належить до румуньскои партіѣ.

Моравскій соймъ вчера закрыто. Комісарь правительственный вôдповѣдаючи на интерпеляцію сказавъ мѣжь иншимъ, що власти потягнули до одвѣчальности всѣхъ тыхъ, що нападали на Нѣмцѣвъ и укарае ихъ вôдповѣдно, та що буде обѣ народности справедливо боронити вôдъ подôбныхъ напастей.

Зъ Петербурга доносять, що правительство россійске покинуло рѣшучо проектъ нового податку доходового, бо есть надѣя, що новый міністеръ фінансôвъ Витте управильнитъ фінансы такъ, що буджетъ на 1893 р. не буде выказувати нѣякого дефіциту.

Новинки.

Львôвъ дня 21 вересня.

— **Именованя.** П. Александеръ Барвѣньскій именованый старшимъ учителемъ семинаріѣ учительскои у Львовѣ.

дорогою, жовте иншою, ще иншою зелене и т. д а вôдтакъ всѣ падають окремо на стѣну и выкликують згадани краски. Червоного промѣня, жовтого, зеленого и т. д. не можна вже дальше розщѣпити; оно буде все однаковои краски, але коли всѣ ті рôжнобарвни промѣня спровадити зновъ разомъ до ока, то побачимо зъ нихъ бѣле свѣтло.

За Нютономъ взявъ ся бувъ розслѣджувати спектрумъ сонѣчного свѣтла славный звѣздаръ Гершель и вôдкрывъ въ 1800 р., що передъ тымъ мѣсцемъ, де въ спектрумъ паде червоне промѣне, а також и въ червонôмъ промѣню, паде також промѣне тепла. Два другі учени, Ріттеръ и Шеле, вôдкрыли зновъ, що въ синôмъ и фіолетовôмъ промѣню, а також и поза тымъ промѣнемъ, тамъ, де мы вже въ спектрумъ (въ штучнôй дузѣ) не видимо нѣякого свѣтла, есть ще якесь промѣне, таке, котре мае таку силу, що нимъ можемо фотоґрафувати.

Дальші досвѣды ось що показали. Коли розгрѣвати дрôтъ зъ плятины (металю подôбного до срѣбла, але дуже твердого и незвычайно трудно топливого) чимъ разъ бôльше, такъ, щобы вôнъ розжарѣвъ ся до бѣлости, и дивити ся на него черезъ триграньчасте скло, то ось що видко: дрôтъ добре розжареный пускае насампередъ червоне свѣтло изъ себе; коли его ще бôльше розжарити, то вôнъ дае жовте свѣтло, вôдтакъ зелене, дальше сине, ажь наконецъ розжареный до найвысшого степеня пускае изъ себе свѣтло всѣма красками котрі черезъ триграньчасте скло видко одни по другихъ въ такôмъ порядку, якъ въ спектрумъ вôдъ сонѣчного свѣтла. Голымъ окомъ однакожь видимо, що той дрôтъ, розпаленый до найвысшого степеня, дае бѣле свѣтло. Колижь замѣсть плятинового дрота взяти якійсь иншій, то покаже ся то само. Сей досвѣдъ поучивъ, що кожде тѣло, чи оно тверде, чи плынне, скоро розжарить ся дуже сильно, дае бѣле свѣтло, котре черезъ триграньчасте скло розщѣплюесь на таке промѣне, котре дае всѣ краски дуги, подôбно якъ свѣтло сонця. Сей досвѣдъ навѣвъ людей також на здогадъ, що якъ наше сонце такъ и всѣ инші звѣзды, котрі пускають изъ себе бѣле свѣтло до насъ, мусять бути дуже сильно розжарені, або, що они всѣ горять.

Але спектрумъ сонѣчного свѣтла показуе ще щось иншого, дуже цѣкавого и важного. Коли пустити свѣтло сонця не дѣркою, але дуже вузонькою шпаркою черезъ триграньчасте скло на бѣлу стѣну, то на стѣнѣ покажесь такъ само смуга у всѣхъ дуговыхъ краскахъ; колижь на ню подивитись черезъ люнету, то видко ще въ нѣй, впоперекъ дуги, повно якихсь темныхъ ліній. Зъ вôдки беруть ся въ спектрумъ сонѣчного свѣтла ті темні лініи и що они мають значити?

Першій, що доглянувъ ті лініи въ сонѣчнôмъ спектрумъ, бувъ анґлійскій ученый Волястонъ, але ажь нѣмецкій ученый, Фравенгоферъ, розслѣдивъ значѣне тыхъ ліній и тому вôдъ него называють ся они „фравенгоферôвскими лініями.“ Фравенгоферъ начисливъ бувъ тыхъ ліній ажь 576. Декотрі грубші зъ нихъ, котрі було добре видко, поназначувавъ вôнъ буквами и такъ: ту грубу лінію, що показуе ся въ спектрумъ на тôмъ мѣсци, де есть червоне свѣтло, назначавъ вôнъ буквою A; другу грубу лінію назначивъ буквою B, третю C, четверту въ жовтôмъ свѣтлѣ D, въ зеленôмъ свѣтлѣ E, въ синôмъ свѣтлѣ F, въ початку фіолетового свѣтла G, а при кôнци фіолетового свѣтла H. Фравенгоферъ добачивъ також, що и въ спектрумъ всѣхъ иншихъ сталыхъ звѣздъ, що свѣтять своимъ власнымъ свѣтломъ, суть такі самі темні лініѣ, якъ и въ спектрумъ сонця, лишь, що они не лежать якъ разъ въ тôмъ самôмъ мѣсци, що й въ сонѣчнôмъ спектрумъ. Вôнъ думавъ отже надъ тымъ, зъ вôдки бы ті темні лініи брали ся и вже въ 1814 р. прийшовъ до того переконаня, що есть щось поза нашею землею, що спиняе деякі промѣня сонця, такъ, що они не приходять до насъ, не показують ся въ краскахъ дуги и вôдъ того въ тôмъ мѣсци творять ся темні лініи. Фравенгоферъ мавъ рацію. Пôзнѣйші дослѣды показали, що дѣйстно такъ есть, а ті темні лініѣ зъ часомъ поучили насъ, зъ чого складаесь наше сонце и другі звѣзды та що тамъ на нихъ дѣе ся.

Звѣстно загально, що коли запалити спірітусъ, то вôнъ горить поломѣнемъ, котрого на сонци майже не видко, — такъ слабо свѣтить; колижь досыпати до него трохи соли, то его поломѣнь стане жовта. Можна також закрасити поломѣнь на червоно, сино, зелено и т. д.; продають н. пр. сѣрнички,

— **Конкурсы.** Окр. Рада шкôльна у Львовѣ розписала конкурсъ на посады учителѣвъ при єтатовыхъ школахъ зъ платнею 300 зр., мешканємъ и огородомъ въ мѣсцевостяхъ: Борки яновски, Глинна, Годовиця, Яричѣвъ старый, Клепарôвъ мол. уч. зъ додаткомъ 100 зр., Ковичѣ, Лѣсневичѣ, Наварія мол. уч. зъ дод. 30 зр. на мешканє, Руданцѣ, Сѣхôвъ зъ додаткомъ 100 зр., Сътѣхôвъ, Сокôльники 4 кл. 2 посады ст. уч. зъ дод. по 100 зр., Володкôвъ мол. уч., Зимнавода мол. уч., Знесѣнє 4-кл. 2 посады ст. уч. зъ дод. по 100 зр. Речинець до 1 падолиста. — Окр. Рада шк. въ Надвôрнѣ оголошує конкурсъ на посады мол. уч. въ Надвôрнѣ 330 зр., въ Делятинѣ 300 зр. и 10% додатку, въ Добротовѣ, Дорѣ, Голосковѣ, Гвоздѣ, Яблоници, Майданѣ горѣшнôмъ Гута, Майданѣ горѣшнôмъ Лоєвѣ, Перерѣсли, Молодыєвѣ, Назавизовѣ, Ославахъ чорныхъ, Потоцѣ чорнôмъ, Скопôвцѣ, Струпковѣ, Терновици лѣснôй, Велесници, Волосовѣ и Зеленѣ. Крôмъ школъ въ Надвôрнѣ, Делятинѣ и Майданѣ гор. Гута, всюды языкъ выкл. рускій. Речинець до 20 жовтня. — Въ Маріямполи и въ Жабю опорожненû посады лѣкарѣвъ, въ Калуши посада контрольора касы мѣскои и инспектора поліціѣ.

— **Цѣсарска стипендія.** Въ ц. к. Академіи гôрничôй въ Пшибрамѣ въ Чехахъ вôльна одна стипендія им. Францъ Іосифа въ сумѣ 300 зр. въ золотѣ. Хто хоче о ню старати ся, мусить передкласти метрику роденъ або вытягъ зъ метрикъ, свѣдоцтво убожества и испыту зрѣлости зъ ґімназіѣ або реальнои школы, школы гутничои або гôрничои, академіѣ гôрничои въ Леобенъ и т. п. школъ. Першеньство мають укôнченû правники. Речинець до 12 жовтна с. р. Подання треба вносити до K. und k. General-Direction der A. h. Fonds, k. u. k. Hofburg у Вѣдни.

— **Выбôръ** властителя дôбръ Йосифа Йордана на презеса а Ом. Лещиньского зъ Лобозвы на заступника презеса Рады повѣтовои въ Лѣску затвердивъ Є. Вел. Цѣсарь.

— **Товариство „Родина" и „Шкôльна помôчь"** въ Коломыи устроюють въ четверъ дня 29 вересня въ сали касина-ресурсы музикально-декляматорскій вечеръ а заразомъ вечерокъ зъ танцями на дохôдъ „Шкôльнои помочи". Початокъ вечерка о годинѣ 8 ôй вечеромъ. Вступъ на салю 1 зр. Білетъ родинный для 4 осôбъ 3 зр. Білетôвъ можна достати въ „Народнôй Торговли", а вечеромъ при касѣ.

— **Огнѣ.** На Глиняньскôмъ передмѣстю въ Золочевѣ пôдложивъ хтось въ послѣднихъ чотирехъ тыжднях чотири разы огонь, а хто? — не знати. Послѣднымъ разомъ дня 18 с. м. згорѣли тамъ два будынки. — Въ Отиніи спалило ся пять загородъ зô всѣмъ добромъ. Вѣтеръ перекинувъ головнѣ на колькасотъ крокôвъ далеко, а вôдъ нихъ запалили ся и згорѣли ще три господарства. Сторожа огнева зъ фабрики Брета добре гасила. — Въ Городенцѣ згорѣли двѣ господы. — Школа зъ огню въ Тѣшановѣ, де дня 15 с. м. згорѣло 16 загородъ, выносить около 50.000 зр.

— **Пригода на зелѣзници.** Вчера рано въ Городку зъ поѣзду тягарового пôдчасъ ѣзды зôскочивъ галмôвникъ Вільгельмъ Кейга. Въ тôй хвили зъ противнои стороны надôйшовъ поѣздъ особовый, машина того поѣзду схопила Кейгу за одежу и кинула єго такъ на землю, що єму ажь чашка пукла. Єго вôдвезено до шпиталю львôвского. Мала надѣя, чи вôнъ буде жити.

— **Самоубійства.** Вчера около 9 год. рано повѣсила ся 17-лѣтна служниця Євка Романко на завѣсахъ дверей въ домѣ пôдъ ч. 6 при ул. Костюшки у Львовѣ, де служила. Причина самоубійства незнана, бо и сама она добре вела ся и господиня єѣ була вдоволена зъ неи. Вчера по год. 12 въ полудне прийшовъ до львôвскои цукорнѣ пп. Гаввера и Бенедского 22-лѣтный докторъ медицины Горманъ Дробнеръ и зажадавъ мороженого. По хвили доставъ вôнъ корчѣвъ, ставъ блювати и вити ся зъ болю. П. Гавверъ думавъ, що то холєра. Закликано зô стаціи ратунковои дра Гельмена, а крôмъ него ще й дра Ровнера. Имъ сказавъ дръ Дробнеръ, що передъ годиною отруѣвъ ся, заживши 6 ґрамôвъ сублімату (живого срѣбла). Лѣкарѣ дали єму сейчасъ рôжныхъ средствъ противъ отруѣ и на выразну єго просьбу завезли до шпиталю войскового, бо до родичѣвъ не хотѣвъ ѣхати. Батько єго єсть урядникомъ зелѣзничимъ. Дръ Дробнеръ єсть Львовяниномъ, а докторомъ ставъ у Парижи. Хочь молодый, а бувъ дуже добрымъ лѣкаремъ. Чому вôнъ отруѣвъ ся, не знати.

— **Отруя въ листѣ.** Властитель хутора въ Ґошковѣ пôдъ Бохнею одержавъ передъ колькома днями вôдъ своєѣ жѣнки листъ, въ котрôмъ були три порошки. Самъ листъ писала справдѣ жѣнка, але дописку и адресъ писавъ хто иншій. Се выдало ся п. Орѣховскому такъ дивнымъ, що вôддавъ листъ до суду карного. Слѣдство показало, що тамошный арендарь пропінаціѣ, жидъ Клявнеръ, котрому Орѣховскій вымовивъ дальшій контрактъ, переймивъ листъ панѣ Орѣховскои, дописавъ раду, що тû порошки дуже добрû на міґрену и додавъ тû лѣки; бувъ то — аршенікъ. Небавомъ Клявнеръ стане передъ судомъ карнымъ.

— **Жидôвскій спосôбъ противъ холєры.** Чортковски жиды обвели доокола стѣны своихъ домôвъ звнадвору чорною смугою зъ вугля на оденъ метръ заввышки вôдъ землѣ, и певнû, що вже зовсѣмъ забезпечились вôдъ холєры.

— **Жертвы выбуху бензины.** Вôдъ попареня померли крôмъ дволѣтного Кавя Абдермана и Софіѣ Козикъ, такожь швачка Катерина Заверъ, а вчера и сама Сабіна Коссовска, властителька пральнѣ де тая нещасна пригода лучила ся.

— **Живû подарунки.** Въ свято турецке Рамазанъ въ мѣстѣ Фезѣ зôбрало ся 43 начальникôвъ, щобы побажати султанови и єго сынови, наслѣдникови трону, доброго здоровля и многихъ лѣтъ. Наслѣдникъ трону має теперь вôсѣмнацять лѣтъ. Отожь єму послали тû начальники въ подарунку каждый по двохъ невольникôвъ и по двѣ невôльницѣ. „Товару" такого набули они на торзѣ, бо въ Тімбукту пригнали въ тôмъ часѣ на торгъ чотири тысячѣ невôльникôвъ.

— **Крадѣжь.** Въ Тріестѣ увязнено Маріяна Бравнзайза, годинникаря зô Львова, бо всѣхъ дивувало, що такъ по паньски жиє, а не знати, зъ вôдки грошѣ бере. Вôнъ признавъ ся, що свому майстрови, годинникареви Боярскому въ Перемышли укравъ богато годинникôвъ золотыхъ и зъ ними утѣкъ. Вôдтакъ продававъ ихъ и зъ того живъ, якъ панъ. При нѣмъ найдено ще 23 годинники.

Штука, наука и література.

— **Професоръ Иванъ Верхратскій,** звѣстный нашъ писатель зъ поля наукъ природничихъ и языкознавства, почавъ печатати въ „Archiv für slavische Philologie" (XIV. B. 4 Heft 1892) обширну студію „Ueber die Mundart der galizischen Lemken. Ein Beitrag zur slavischen Dialektologie". Въ сѣмъ выпуску мѣстить ся частина першои части студіѣ, „о самозвукахъ" (Vocalismus). Ся студія проф. Верхратского, дуже цѣкава для каждого, хто хоче слѣдити розвитиокъ нашого языка.

— **Змѣстъ ч. 17 Зорѣ:** На розпутѣ, повѣсть В. Чайченка. Semper idem — 13 лірчныхъ короткихъ вѣршôвъ О. М-ея. Казка Школиченка п. з. Ратуй. Значна частина сего числа заповнена споминами про Федьковича и єго осьми, дуже цѣкавыми листами. Въ однôмъ листѣ пише Федьковичъ, що єго справдѣшне прôзвище єсть Юрій Коссованъ. Въ тôмъ числѣ єсть такожь єго портретъ. На другôмъ образку зображенû руины замку въ Раковци, на третôмъ памятникъ кошового К. Головки близько каменьскои Сѣчи. Рôжнû замѣтки зъ літературы и штуки кôнчать се число.

ТЕЛЕГРАМЫ.

Вѣдень 21 вересня. Є. Вел. Цѣсарь выѣхавъ вчера о 9 год. вечеромъ до Ґеделї.

Парижъ 21 вересня. Скликанє парляменту назначено на день 18 жовтня. Вчера занедужало тутъ на холєру 38 людей, а померло 17.

Гамбургъ 21 вересня. Вчера было 206 выпадкôвъ занедужаня, а 105 выпадкôвъ смерти на холєру; въ Альтонѣ 17 и 8 выпадкôвъ.

Берлинъ 21 вересня. Вчера занедужало тутъ 8 осôбъ середъ ознакъ холєры, зъ тыхъ померла одна дитина.

Щетинъ 21 вересня. Вчера было тутъ чотири выпадкôвъ холєры, зъ котрыхъ оденъ акôнчивъ ся смертію.

котрû горять сино або червоно. Штучный, червоный, т. зв. бенґальскій огонь, роблять въ той спосôбъ, що додають стронціюмъ до того, що має горѣти. Коли отже закрасити якусь поломѣнь, котра дає дуже слабе, майже невидне свѣтло, солею на жовто и такъ закрашене свѣтло пустити черезъ триграничасте скло на бѣлу стѣну, то покажесь на нѣй дуже темна дуга, подôбна до спектрумъ сонця, на котрôй буде видко грубу и ясну жовту лінію. Тота лінія покаже ся за каждый разъ, хочь бы до поломѣни додавъ не знати якъ мало соли; она показуєсь навѣть тогды, хочь бы соли й не додававъ, а то длятого, що дуже дрôбнû частинки соли суть всюды, навѣть и у воздусѣ. Та жовта лінія походить вôдъ того, що въ поломѣни горить тѣло, зване натріюмъ, зъ котрого складаєсь наша сôль. И дивна рѣчь, що та жовта лінія показуєсь якъ разъ на тôмъ мѣсци, де въ сонѣчнôмъ спектрумъ єсть темна лінія D. Коли закрасити поломѣнь чимъ иншимъ, палити въ нѣй н. пр. тѣло зване літіюмъ, то въ спектрумъ покажуть ся тогды двѣ яснû лініи, одна красна червона, а друга червоно жовта; вôдъ тѣла т. зв. цезіюмъ, покажуть ся двѣ краснû синû лініи. Такимъ способомъ можна все, що єсть на земли, розôбрати, зъ чого оно складає ся; треба лишь кожду рѣчь палити въ поломѣни и свѣтло зъ неѣ пускати черезъ триграничасте скло; по закрашеныхъ лініяхъ, якû тогды покажуть ся на темнôй дузѣ (спектрумъ), можна пôзнати, зъ чого що небудь складає ся. Сей отже спосôбъ, розбирати такъ складъ кождои рѣчи, называєсь спектральною аналізою.

Звѣстно вже, що коли плятиновый дрôтъ розжарити ажь до бѣлости и пустити свѣтло вôдъ него черезъ триграничасте скло, то вôнъ дасть таке саме спектрумъ (дугу), якъ свѣтло сонця, лишь що на тôмъ спектрумъ не буде нѣякихъ темныхъ лінїй. Нѣмецкій ученый, Кірхгофъ, зробивъ отже въ 1859 р. такъ: насампередъ пустивъ вôнъ на стѣну сонѣчне спектрумъ, а вôдтакъ паливъ въ поломѣни сôль и пустивъ спектрумъ вôдъ неи якъ разъ на сонѣчне спектрумъ и переконавъ ся, що жовта лінія вôдъ соли припадала якъ разъ въ то мѣсце, де въ сонѣчнôмъ спектрумъ була темна лінія D; та темна зробила ся вôдтакъ дуже ясною. Опôсля паливъ вôнъ крейду (свѣтло Дрімонда) и пустивъ вôдъ него спектрумъ; оно було зовсѣмъ ясне якъ вôдъ сонѣчного свѣтла, лишь не мало темныхъ лінїй. Коли опôсля пустивъ свѣтло вôдъ крейды черезъ поломѣнь, въ котрôмъ горѣла сôль, то тогды замѣсть жовтои лініѣ вôдъ соли, показалась одна темна лінія. Показало ся, що горѣюча сôль (властиво натріюмъ), спинювала деяке промѣнє вôдъ горѣючои крейды и черезъ то на спектрумъ зробила ся темна лінія.

(Дальше буде.)

Курсъ львôвскій

зъ дня 20 вересня 1892.

	платять вр.	платять кр.	жадають вр.	жадають кр.
І. Акціи за штуку.				
Банку гіп. гал. по 200 зр.	336	—	340	—
Банку кред. гал. по 200 зр.	—	—	215	—
2. Листы заставнû за 100 зр.				
Банку гіп. 5% льос. въ 40 лѣт.	100	85	101	55
„ „ 5% вылъос. зъ 10% прем.	107	60	108	30
„ „ 4½% льос. въ 50 лѣт.	98	15	98	85
Банку краєв. 4½% льос. въ 51 лѣт.	98	50	99	20
Тов. кред. 4% I еміс.	96	30	97	—
„ „ 4% льос. въ 41½ лѣт.	94	70	95	80
„ „ 4½% льос. въ 52 лѣт.	99	50	100	20
„ „ земск. 4% льос. въ 56 лѣт.	94	—	94	10
3. Листы довжнû за 100 зл.				
Гал. Зав. кред. сел. въ лікв. (6%) 3%	—	—	—	—
„ „ „ „ „ „ (5%) 2½%	52	50	55	50
Обіц. р. кр. Зав. для Гал. и Бук. въ лікв.	50	—	—	—
4. Облїґи за 100 зр.				
Индемнія. гал. 5%	104	50	105	20
Гал. фонд. проп. 4%	94	10	94	80
Облїґи комун. Банку кр. 5% I еміс.	—	—	—	—
„ „ „ „ 5% II „	101	30	102	—
Позич. кр. зъ р. 1873 по 6%	103	50	—	—
„ „ „ „ 1883 по 4½%	97	60	98	30
„ „ „ „ 1891 по 4%	91	30	92	—
5. Льосы.				
Мѣста Кракова	22	75	24	75
„ Станіславова	29	50	32	50
Льосъ черв. хреста австр. (курсъ вѣд.) по 10 зр.	17	40	17	90
Льосъ черв. хреста угорск. (курсъ вѣд.) по 5 зр.	11	75	12	—
6. Монеты.				
Дукатъ цѣсарскій	5	65	5	75
Рубель паперовый	1	19	1	21
100 марокъ нѣмецкихъ	58	50	59	—

Одвѣчальный редакторъ: Адамъ Креховецкі

ИНСЕРАТЫ.

Експедиція мѣсцева
НАРОДНОИ ЧАСОПИСИ

зъ днемъ 1 (13) сѣчня 1892 перенесена до

„БЮРА ДНЕВНИКÔВЪ“ ЛЮДВИКА ПЛЬОНА,

улиця Кароля Людвика, ч. 9.

„Бюро Дневникôвъ“ буде приймати, выключно, вôдъ Нового року предплату мѣсцеву.

Инсераты („оповѣщеня приватнî“) якъ для „Народнои Часописи“ такъ также для „Газеты Львôвскои“ вôдъ теперь буде принимати лишь горѣ назване „Бюро Дневникôвъ“ Людвика Пльона.

КОНТОРА ВЫМѢНЫ

ц. к. упр. гал. акц.

БАНКУ ГІПОТЕЧНОГО

купуе и спродае

всякî ефекты и монеты

по курсѣ деннôмъ найдокладнѣйшôмъ, не числячи жадпои провізіи.

Яко добру и певну льокацію поручае:

4½% листы гіпотечнî.	**4%** пожичку пропінаційну галицку.
5% листы гіпотечнî преміованî.	**5%** „ „ буковиньску.
5% листы гіпотечнî безъ преміи.	**4½%** пожичку угорскои желѣзнои дороги державнои.
4½% листы Тов. кредитового земс.	**4½%** пожичку пропінаційну угорску.
4½% листы Банку краевого.	
4½% пожичку краеву галицку.	

4% угорскî Облигаціи индемнизаційнî,

котрî то паперы контора вымѣны Банку гіпотечного всегда купуе и продае по цѣнахъ найкористнѣйшихъ.

Увага: Конторъ вымѣны Банку гіпотечного приймае вôдъ Вп. купуючихъ всякî выльосованî, а вже платнî мѣсцевî паперы цѣннî, якъ также купоны за готôвку, безъ всѣлякои провізіи, а противно замѣсцевî лишень за ôдтрученьемъ коштôвъ.

До ефектôвъ, у котрыхъ вычерпали ся купоны, доставляе новыхъ аркушѣвъ купоновыхъ. за зворотомъ коштôвъ, котрî самъ поносить. 2

Велика 50 кр. льотерія. | Последный мѣсяць.

Головна выграна
75.000 злр.

Льосôвъ по 50 кр.

можна набути въ домахъ банковыхъ

М. Йонаша, — Авґуста Шелєкберґа Сокаля & Лілієна.

89

Хто хоче купити

колдры, доброи домашнои роботы, або **матерацы,** то найлѣпшій може собѣ выбрати въ специяльнôмъ складѣ и робôтни постелѣ пôдъ фірмою

ЮСИФЪ ШУСТЕРЪ

Львовъ ул. Коперника ч. 7.

Великій выбôръ **коцôвъ и хôдникôвъ.**

Цѣны безконкуренційнî найнизшî.

Цѣнники даромъ и франко.

86 (Львôвъ, Импреса)

Австрійско-угорска
FINANZ-KUNDSCHAU

Признане, якого доси зазнавало наше письмо, дало намъ товчокъ, **побôльшити** его обемъ а то такъ що до **формату** якъ и що до **змѣсту** нашои часописи. Въ рамкахъ дотеперѣшныхъ буде ся обговорювати, такъ якъ и доси, всѣ **фінансовî и господарскî обявы обширно и предметово.** Всежь при тôмъ можемо числити, що въ новой своѣй формѣ нашъ збôльшеный дневникъ знайде вôдкликъ голоснѣйшій. Попри жертвы, якî на насъ накладае побôльшене обему, **высокôсть предплаты** зôстае **незмѣнена,** така якъ доси, бо мы намагаемо знайти бôльше розповсюднене.

Число пробне даромъ.

Рôчна предплата за 52 богатî змѣстомъ числа **1 зр.**

Адмiнiстрація: Wien, I. Wollnerstrasse 11

Найлѣпшій и найдобрѣйшій

горѣлки, найлѣпша старка, найлѣпша житнѣвка

въ цѣс. кор. упривилiйованой

рафінеріи спірітусу, фабрицѣ руму, лікерôвъ и оцту

Юліюша Міколяша

у Львовѣ. 72

Складъ для мѣста Львова ул. Коперника ч. 9.

Зъ друкарнѣ В. Ловиньского, пôдъ зарядомъ В. И. Вебера